רבנן ועוד תניא בהדיא ימאי אותיבו ליה

חברוהי לר' אליעזר יכל צאן קדר יקבצו לך

יעלו (לרצון על) מזבחי ע"כ לא פליגי אלא יעלו (לרצון על

בחששא אבל היכא דודאי רבעה פסלה

ש"מ דפרה קדשי מזבח היא דאי יקדשי

בדק הבית מי מיפסלא בה רביעה "שאני

פרה 2 בחמאת קרייה רחמנא אלא מעתה

תיפסל ביוצא דופן וכי תימא ה"ג אלמה

תניא יהקדישה ביוצא דופן יפסולה ור"ש

מכשיר וכי תימא ר"ש למעמיה דאמר יוצא

דופן ולד מעליא הוא והא"ר יוחנן סמודה

היה ר"ש לענין קדשים שאינו קדוש אלא שאני פרה הואיל ומום פוסל בה ידבר ערוה

וע"ז גמי פוסל בה דכתיב יכי משחתם בהם

מום בם יותנא דבי ר' ישמעאל כל מקום שנא'

השחתה אינו אלא דבר ערוה וע"ז דבר ערוה

דכתיב יכי השחית כל בשר את דרכו על

הארץ וע"ז דכתיב פון תשחיתון ועשיתם

לכם פסל והא פרה גמי הואיל ומום פוסל

בה דבר ערוה ועבודת כוכבים פסלי בה

גופא תני שילא מ"ט דרבי אליעזר דכתיב

יקחו בני ישראל ויקחו בני ישראל יקחו

ואין העובדי כוכבים יקחו אלא מעתה ידבר

אל בני ישראל ויקחו לי תרומה ה"ג דבני

ישראל יקחו ואין העובדי כוכבים יקחו

וכי תימא ה"נ והאמר רב יהודה אמר שמואל

שאלו את ר"א עד היכן כיבוד אב ואם אמר"

להם צאו וראו מה עשה עובד כוכבים

אחד לאביו באשקלון ודמא בן נתינה שמו

פעם אחת בקשו ממנו אבנים לאפוד

בששים

א) [לקמן כד. ע"ש], ב) [ל"ל על רלון], ג) [יומא מג. וש"נ], ד) [מוספ' דפרה אלא בפרה אדומה דדמיה יקרים. דחייש עובד כוכבים להפסד מרובה וכייף לילריה: אבל בשאר קרבנות מודו. והא דתניא לעיל [כב:] לוקחין מהן בהמה אמאן חרמייה לא רבי אליעזר ולא רבנן: פ״ב ה״חו. ה) ונדה מ. חוליו נא:], ו) סנהדרין נו. בכורות נו. תמורה כח: חולין כג., כל צאן קדר. קדר ישמעאל. וכתיב יעלו ה (לרצון על) מובחי אלמא בשאר קרבנות נמי שרי ושפיר נ) קדושין לא., ה) ול"ל על איתרלן רומיין דלעיל [שם]: עד כאן לא אלא בפרה דדמיה יקרין אבל בשאר י) בס"ה: מן הגויס, ל) [ועי" מוס' ב"מ ל. סד"ה אף עובד], ל) [ל"ל חטאת קרבנות מודו ליה ואלא הא דתניא לוקחין מהן בהמה לקרבן מני לא ר' אליעזר ולא

פליגי כו'. מלחא באפי נפשיה קאמר ואזיל: אלא בחשא. היכא דלא חזינן דרבעה פליגי דמר חייש ומר לא חייש: קדשי מובח היא. דין קדושת מזכח יש לה ליפסל ברביעה ולענין פדייה דלא נפקא לחול בלא מום ואף ע"ג דלאו למזבח קרבה: דחי. ס"ד לה אלימה . קדושתיה (כ) מקדושת בדק הבית ועל כל דבר חל קדושת בדק הבית אפי׳ על אבנים: אמאי. פסלה בה רביעה: שאני פרה דחטאת קרייה רחמנא. לעולם גבי פדייה והעמדה והערכה דין קדשי בדק הבית עליה ומיהו לענין פסולין ש סגיא מילתא לאתויי בפסול דחטאת קרייה רחמנה למי נדה חטחת היא ובמדבריטו: תפסל ביולה דופן. דפסול הוא לשאר קרבנות דתניא (בכורות דף מ.) שור או כשב פרט לכלאים או עז פרט לנדמה כי יולד פרט ליולא דופן והאי קרא בקרבנות כתיב [ויקרא כב]: הקדיש ביולה דופן. הקדיש לפרה אדומה יוצא דופן פסולה כו': ולד מעליא הוא. במסכת נדה (דף מ.) יולא דופן אין יושבין עליו ימי טומאה וימי טהרה ואין חייבין עליו קרבן לידה ר"ש אומר הרי הוא כילוד ויש לו טומאת שבעה לזכר ושבועיים לנקבה וכן ימי טוהר וקרבן: מודה ר"ש לענין קדשים. דבהמה שינאה דרך דופן פסולה לקרבן דגבי טומאה וטהרה דאמו הוא דקאמר (ג) ליה ר"ש מריבוי הכתוב אם נקבה תלד [ויקרא יב] הוסיף (ד) לידה אחרת לרבות יולא דופן אבל בקדשים מודי והא דר' יוחנן במסכת

נדה: ה"ג אלא שאני פרה הואיל ומום פוסל בה דבר ערוה ועבודת כוכבים פוסל בה דכתיב כי משחחם בהם מום (כ) וחנה דבי ר' ישמעהל כל מקום כו' עד פן סשחיתון כל שהמום פוסל בו כו'. לא תימא דטעמא דמיפסלא ברביעה משום דחטאת קרייה רחמנא אלא היינו טעמא דאע"ג דקדשי בדק הבית הואיל ומום פוסל בה כדכתיב [במדבר יט] אשר אין בו מוס: דבר ערוה. נרבע: ועבודת לוכנים. כגון מוקלה ונעבד פסולין בה דאיתקש השחתה למום: כי השחית כל בשר את דרכו. תשמיש. דור המבול בעבירה קלקלו דכתיב [בראשית ו] ויראו בני האלהים וגו': וכי תימא ה"נ. דאסור לקנות זהב ואבנים טובות למלאכת המשכן מן העובדי כוכביםי : עד היכן כיבוד אב ואם. כמה אדם מלווה להזהר בכיבוד אב ואס: מה עשה עובד כוכבים. וכ״ש ישראל שמלווה על כך:

בששים הבית היא ולענין רביעה אפי׳ ר״ש מודי דפסלה דכתיב כי משחתם בהם וגו׳ והאי גירסא משמע כפי׳ ראשון שפירשתי: בקשו ממנו אבנים לאפוד. האי דמא בן נחינה על כרחנו בבית שני היה מדקאמר לשנה אחרת נולדה לו פרה אדומה בעדרו דהא קיימא לן 0 דבימי בית ראשון לא נשרפה שום פרה כי נסתפקו באותה שעשה משה כל ימי בית ראשון ועד עזרא שעשה השניה וכיון דהיה אפוד בבית שני אם כן שמיר נמי היה בו דהכי משמע בפרק מי שאחזו (גיטין סח. ושם ד"ה איכא) דאפוד לריך שמיר דקאמר התם איכא שמיר דאייתי משה לאבני אפוד ואפי' לר' נחמיה דאמר לא בעי שמיר לאבני המקדש בפרק עגלה ערופה (פוטה מח: ושם) אלא היה מחקן מבחוץ ומכנים מבפנים מכל מקום באבני אפוד מודי דבעי שמיר משום דכתיב במלאתם (מ) כותב עליהם בדיו ומראה להם שמיר והן נבקעות מאיליהן כתאנה זו שנבקעת בחמה ואינה חסרה כלום ואין להקשות מההיא דפרק בתרא דסוטה 🌣 דתנן משמחו נביאים הראשונים בטלו אורים ותומים משחרב בהמ"ק בטל השמיר דמשמע משחרב בהמ"ק היינו בית ראשון מדקתני בתריה פולמום אספסיינוס של טיטוס שהיו קודם חורבן בית שני אלמא לא הוה השמיר בבית שני הא ליתא דודאי ההוא משחרב ב"ה בטל השמיר בבית שני מיירי דאי בבית ראשון ליערבינהו וליתנינהו משחרב בהמ"ק בטלו אורים וחומים ושמיר דהא בגמ' בברייתא אורים וחומים משחרב בית ראשון תני ליה ואורים ותומים לא היו בבית שני שהם מחמשה דברים שחסר בית שני ויש תימה כיון דהוה שמיר בבית שני א"כ לקמן פרק רבי ישמעאל (דף נב:) גבי אבני מובח ששקצום מלכי יון דפריך היכי ניעביד ניתברינהו אבנים שלמות אמר רחמנא ניחתכינהו פירוש בברזל שלא להיות שם פגימה לא תניף עליהם ברול אמר רחמנא ומאי קושיא ליעבדינהו על ידי שמיר וי"ל דעל ידי שמיר אינו נעשה חלק כי אם מבקע כתאנה שלא תהא חסרה כלום אבל אין עושה אותן שלימות שלא תחגור בהן לפורן ופגימה בחגירת לפורן פסלה במזבח כדאיתא בפרק קמא דחולין (דף יח. ושם) ש

ש"מ דפרה קדשי מובח היא. תיתה להריצ"ם תנליה דקדשי מזבח היא וטעמא משום רביעה דלמא לעולם הויא קדשי בדק הבית וטעמא משום עול דתנן (פרה פ"ב מ"ד) עלה עליה זכר פסולה ויש לומר דרביעת אדם שהיא בקומה זקופה לא

שייך בה עול כמו בבהמה ועוד מדקתני עלה וכן היה ר' אליעזר אלא מעתה תיפסל ביולא דופן ולאו

אשנוייא דחטאת קרייה רחמנא קאי אלא למאי דאסיקנא דמיפסלא ברביעה או משום דקדשי מזבח או משום דחטאת קרייה רחמנא ואם כן תפסל ביולא דופן דאין לומר דפליג ר' שמעון על רבותיו ר"א ורבגן ולומר שיכשיר ברביעה אלמה תניא כו' ול"ג אלא ובספרים לא היה כתוב אלא ובקונט׳ הגיה וכתב ה״ג אלא שאני פרה וכו׳ (ח) לעולם קדשי בדק הבית היא לכ"ע וטעמא דמיפסלא ברביעה לר"ש הואיל ומום פוסל בה ורבנן טעמייהו משום דחטאת קרייה רחמנא וניחא דכל שיטת התלמוד אתיא נמי לרבנן ומסקנא דפ״ק דחולין נמי כרבנן אתיא וי"ס שכתוב בהן אחר ומודה ר"ש לענין קדשים ואלא מאי קדשי מזבח סוף סוף תפסל ביולא דופן האי מאי אי אמרת בשלמא קדשי מזבח היא היינו דפליגי ר"ש ורבנן אלא אי אמרת קדשי בדק הבית היא מי מפסלא ברביעה לעולם אימא לך קדשי בדק

פוסל בכל הקרבנות אלמא לאו טעמא משום עול י: אלא מעתה תפסול ביוצא דופן. לפוס ריהטח משמע דקאי אהא דשני שאני פרה דחטאת קרייה רחמנא וה"פ אא"ב טעם פסול רביעה משום דקדשי מזבח היא איכא למימר דפליג ר"ש ואמר קדשי בדק הבית היא הילכך לא מיפסלא לא ברביעה ולא ביולא דופן אלא כיון דאמרת טעמא דרביעה משום דחטאת הרייה רחמנא תפסל ביולא דופן דמסתמא לא פליג אהך דרשא אלמה תניא כו׳ עד דקחמר חלח שחני פרה הואיל ומום פוסל בה ולפי גירסא זו משמע דהשתא הדר ביה מטעמא דחטאת קרייה רחמנא אלא לעולם קדשי בדק הבית (ו) לר"ש ורביעה הוא דפסלה כיון דמום פוסל בה אבל ביוצא דופן לא מיפסלא ורבנן דפסלי ביולא דופן משום דסברי דקדשי מזכח היא וקשה דספ"ק דשבועות (דף יא:) על הך ברייתא דפרה משני [שאני] פרה דקדשי בדק הבית היא ודוחק הוא דנוקי לה כר"ש ועוד דסוגיא דתלמודא פ"ק דובחים (דף יד:) ופ' ט (המוצח מקדש) (דף סח:) ובפ"ק דמנחות (דף ו: ושס) ובפ"ג דבכורות (דף כה.) וביומא פרק טרף בקלפי (דף מב.) ובתמורה פרק מי (המובח) משמע דפרה קדשי בדק הבית (ו) ואין סברא להעמיד כל הני כר"ש ולא כרבנן וע"ק דבפ"ק דחולין (דף יא.) מוכח תלמודה דטרפות פוסל בפרה משום דחטאת קרי רחמנא לכך נראה לפרש

יא א ב ג מיי׳ פרק א מהלי פרה אדומה הלכה ז סמג לאוין שטו ועשיו רלב:

מוסף רש"י

. מודה היה ר"ש. אע"ג דפליג במס' נדה (מ.) גבי יולא דופן ואמר הרי הוא כילוד ויושבת עליו ימי טומאה וטהרה. התם הוא להימרכסי נוחם נקבה מכד לרבות יוצא דופן, אבל לענין קדשים מודה שאינו קדוש, דכתיב כי יולד פרט ליוצא דופן (חולין נא:). שאינו קדוש. קדושת הגוף אלא כשאר קדשים שקדם מומן להקדשן דלא קדשי אלא כעלים ואבנים לדמיהם ויולאין לחולין ליגזו וליעבד (נדה מ.). כי השחית כל בשר את השחית כל בשר את דרכו. גלוי עליות, דכתיב (משלי ל) דכך גבר בעלמה, ודור המבול על העריות נענשו כדכתיב (בראשית 1) וילו בני החלהים את בנות האדם כי טובות הנה ישמט פי שופוע שמים (סנהדרין נה.) שהיו מקקין לנשי רעיהן ולכל בהמה וחיה (חולין כג.).

רבינו חננאל

אלא בפרה בלבד הואיל ודמיה יקרין. אבל בשאר קרבנות מודו ליה שאין לוקחין מן העובדי כוכבים. אי הכי הא רתניא לוקחין מן העובדי כוכבים בהמה לקרבן מני לא רבנן ולא ר' אליעזר. ועוד הא תניא דרבנן מכשירי דתניא מאי אותבי חבריא לר' אליעזר כתיב כל צאן קדר יקבצו לך אילי נביות ישרתונך וגר'. ש"מ דבהמת עובד כוכבים כשירה לקרבן. עד כאן לא פליגי ר"א ורבנן אם נרבעה ודאי פסולה. ש"מ דפרה קדשי מזבח היא. דאי קדשי בדק הבית היא [מי] מפסלא רביעה. ופרקינן . רחמנא אלא מעתה תפסל ביוצא דופן. אלמא תניא הקדישה ליוצא דופן פסולה. ור׳ שמעון מכשיר. וכי תימא ר׳ שמעון לטעמיה דאמר יוצא דופן ולד מעליא הוא. והאמר ר' יוחנן מודה ר' שמעון כר' ואסיקנא ל) אלא לרבנן פרה קדשי מזבח היא. ולר׳ שמעון פרה קדשי בדק הבית היא. ולענין רביעה אפי׳ ר׳ שמעון כי משחתם בהם מום בם כל שהמום פוסל בה דבר ערוה וע"ז פוסלין בה כו". גופא תני שילא מ"ט ברי אליעזר דכתיב ויקחו אליך פרה מישראל יקחו ולא מעובדי כוכבים. אלא כ) משום ויקחו לי תרומה וכתיב וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחושת. הכי נמי דמישראל ולא מעובדי כוכבים. והא שאלו את ר"א עד היכן כיבוד אב ואם ואמר צאו וראו מה עשה עובד כוכבים באשקלון ודמא בן נתינה שמו כו' ובקשו לקנות ממנו אבנים לאפוד

תורה אור השלם 1. כָּל צֹאן קַדְר יִקְּבְצוּ לָךְ אֵילֵי נְבָיוֹת יְשְׁרְתוּנֶּךְ יַעֵלוּ עַל רְצוֹן מִזְבְּחִי

ובית תפארתי אפאר:

העוף], מ) [ל"ל אלו קדשים כ.], ג) [פרה פ"ג מ"ה],

ם) ודף מת.ן, ע) ווע"ע

תוספות סוכה מט. ד"ה שכל ותוספות גיטין סח. ד"ה איכא ותוספות זבחים נד:

ד"ה אבנים ותוס׳ חולין יח.

ישעיהו ס ז ישעיהו ס ז ג וְאָסַף אִישׁ טָהוֹר אַת. אַפֶּר הַפְּרָה וְהִנִּיחַ מְחוּץ לַמַּחֲנֶה בְּמֶקוֹם טָהוֹר וְהָיִתָה לַעֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל למי נדה

במדבר יט ט 3. וּמִיַּד בֶּן נֵכְר לֹא תַקְריבוּ אֶת לֶחֶם אֱלֹהַיכָם מִבְּל אֵלֶה בִּי מים בּם מְשְׁחָתָם בָּהֶם מוּם בָּם לא יַרְצוּ לְכָם: ויקרא כב כה

4. ויַרא אַלהִים אַת 4. וְצֵּוְ הֶּיְרִים בֶּּי. הָאָרֶץ וְהִנֵּה נְשְׁחָתָה כִּי הַשְׁחִית כָּל בְּשְׁר אֶת ּרִכּוֹ עַל הָאָרֶץ:

5. פַּן תַשִּׁחתוּן וַעֲשִׂיתֵם לְכָם פֶּטֶל הְמוּנַת כְּל סְמֶל הַבְּנִית זְכָר או נְקַבָּה: דברים ד טז וְאַבְּיוּ 6. זאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צְּוָה יְיָ לַאמֹר דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אַלִּירְ פְּרָה אֲדָּמְה הַמִּימָה אֲשֶׁר אֵין בָּה מוֹם אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ מוֹם אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ ער. 7. דַבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ לִי הְרוּמָה מֵאֵת בָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנוּ לְבּוּ תִּקְחוּ אֶת תְרוּמְתִי:

שמות כה ב

הגהות הב"ח

(א) גמ' יעלו לרלון על מזבחי. נ"ב אף על פי דבקרא לא כתוב כך דהא לפתר מו כמוכ כן ליאת כתיב יעלו על רצון אלא שהתלמוד משנה משמעו כחבו החוח' יכה"ג בטירובין: (3) רש"י דאי ס"ד לא אל קדושתיה טפי מקדושת: (ג) ד"ה מודה ר"ש וכו' דקאמר ר' שמעון כל"ל נמחק: ף לך ליה מיבת לד. בא"ד הוסיף לך הכתוב לידה אחרת: הכתוב לידה אחרת: (ה) ד"ה ה"ג אלא וכו" דמטאת וכו' בדק הבית היא הואיל וכו' אין בה מוס: (ו) תום' ד"ה אלא וכו' בדק הנית הוא לר"ש: (1) בא"ד נדק הנית היא ואין סנרא: והכי פירושו לעולם קדשי נדק וכו' מונח הוא סוף סוף: (ט) ד"ה נקשו וכו׳ דכתיב במלחתם והיה